

Een urinoir

Aigelijk is Frans best een mooie taol. In ons diëlect hiet zô'n ding een pishoksie. En daer gaot dut keer mijn verhaoltjie over. Hoewel ik er het nog nooit bezocht, staot 't Nederlans Opeluchtmeseum in Arnhem wel op mijn lijsie te bezoeke plekke. En dat zou zôômor ok kanne met de klaainkaander, want 'r is genogt te beleve op die 44 hectaere. In een tijdschrift sting dat 'r suns kort een "plaskrul" te bewondere is. Dat is een urinoir dat op verschillende plaetse in de stad was neergezet als openbaor toilet. De êêste krulle (d'r zijn krulle in een enkelde en een dubbelde uitvoering, soms zellefs met een daksie) verschene in 1880 in 't Amsterdamse straetbeeld. Die nou in 't Opeluchtmeseum staot is ruim 100 jaar oud en sting voorheen op de Nieuwmarkt in Amsterdam. De krul bestaot uit een ijzere, spiraolvurremig geboge plaet. Vier ijzere pôte lichte de pisbak een haalve meter bove de grond. In de boveste helleft zitte geperrefereerde gaetjies. Daerdeur kà je op ôghôogte naer buitene kijke en met dak is er op die hôogte lichtinval. De ruimte aan d'n onderkant en de deurkijk bovenin maokte 't voor de pliesies mogelijk te zien wat er in de krul afspeulde. Wazze d'r meer manne gelijk in 't hoksie? Meer manne gelijk in een pishoksie beurde in ons

durrep netuulijk nooit en dus wazze onze 'krulle' gewoon van beton, zonder deurkijksies. Recht-toe-recht-an.

Ik herinner me twêê van dat soort hoksies. Eên aan de Haovestraet, schuin tegenover kefé Korevaor en êên in de Willeminaostraet bij de Westerbrug. Die aan de Haovestraet snap ik wel, makkelijk voor de schippers en as 't druk was bij Korevorre een extra zaaikplek. Maor die bij de Westebrug is daermee niet te verklaore; een kefé of haove was nie in de buurt. Meschie dat de aanwezighaaid van 't hoepelbedrijf van De Jong, waer veul manne waarekte, de aanlaaiding. Mor eve de hōogste nôôd verhellepe achter de schuur of gewoon in 't waoter, leg dan meer voor de hand. Aallebaai de pishokke stonken verschrikkelijk (dat was in Amsterdam trouwes ok 't geval), maor daerbij was die aan de Willeminaostraet een 'wipkip avant la lettre'. Ik weunde í m'n jeugd in de Willeminaostraet en speulde dan soms met vriendjies uit de Landgraefstraet. Bij dà speule klomme we dan ok wel-is op 't dak van dat pishoksie. Bij mijn duurde dat dan aaltijd eve, want echt lenig was en ben ik nie. En as ik dan 't dak beraikte, gong dat net zō lang goed tot pliesie Van der Kevie of Klōôsterman, een grōôte kèrel in ieder gevaal, langs fietste (dat deeje ze toe nog): "Jonges, d'r af". En dan gong ie ... (dà deeje me toe nog).

Gert